

جنسیت هیچ دخالتی در کمال انسانی ندارد

رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد با بیان اینکه جنسیت هیچ دخالتی در کمال انسانی ندارد، گفت: ابعاد نظری مسئله وضعیت زنان بسیار حیاتی‌تر از ابعاد عملی آن است که باید حل شوند.

رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد با بیان اینکه جنسیت هیچ دخالتی در کمال انسانی ندارد، گفت: ابعاد نظری مسئله وضعیت زنان بسیار حیاتی‌تر از ابعاد عملی آن است که باید حل شوند.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی نصیری رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد در پاسخ به این پرسش که آیا جنسیت در کمال انسان نقش دارد، به خبرنگار مهر گفت: این نکته را می‌توان از قرآن و هم از روایات به دست آورد. وقتی به قرآن رجوع می‌کنیم قرآن می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا» یعنی انسان چه زن و چه مرد از یک گوهر درست شده‌اند برعکس آن چیزی که در تورات آمده که آفرینش زن را طولی می‌داند، یعنی می‌گوید اول مرد آفریده شد و بعد جبرئیل آمد از استخوان پهلوی حضرت آدم(ع)، زن را آفرید که ما این تعبیر را طفیلی شدن زن و اهانت به زن می‌دانیم.

وی افزود: اما قرآن آفرینش زن را عرضی می‌داند و آفرینش مرد و زن را از یک حقیقت و گوهر واحد که آن روح و نفخه الهی می‌باشد معرفی می‌کند. اگر به روایات هم رجوع کنیم، اولین نمونه آن روایت کافی شریف است که می‌فرماید قال ابی جعفر(ع): «لما خلق الله العقل استنطقه، ثم قال: اقبل فاقبل ثم قال: ادبر ثم قال: و عزتي و جلالی ما خلقت خلقا هو أحب إلي منك ولا أكملتك إلا فیمن احب»، اینجا هم کاملاً پیداست که خداوند اولین چیزی را که آفرید، عقل بود. وقتی به آن فرمان داد و او اطاعت کرد بعد می‌گوید: «أما إني إياك آمر، وإياك أنهی وإياك اعاقب، وإياك اثيب» یعنی خداوند مدار تکلیف و کیفر و پاداش را عقل قرار داده است.

رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد تصریح کرد: می‌دانیم که عقل هم بر اساس آموزه‌های دینی و فلسفی و عرفانی به عنوان جوهر مجرد فعال یا آنچه که حقیقت نفس انسانی است تعریف شده است و همگی اذعان کرده‌اند که در عقل، جنسیت دخالت ندارد. بنابراین لزوماً این طور نیست که کسی از دین این برداشت را بکند که مثلاً مرد به کمال از زن نزدیکتر است، حتی در آیات شریفه که آمده است: «الرجال قوامون على النساء» باز هم هیچ کسی ادعا نکرده است که خداوند این مدیریتی را که به مردان داده است به معنای برتری مرد بر زن در کمال انسانی است.

نصیری اظهار کرد: جنسیت هیچ دخالتی در کمال انسانی ندارد. دلیلش هم این است که حضرت فاطمه(س) که یک زن است طبق روایات آمده است که اگر حضرت امیر(ع) خلق نمی‌شد ایشان هیچ کفوی در تاریخ نداشتند و غیر از پیامبر(ص) که پدرشان بودند هیچ کس به مقام حضرت زهرا(س) نمی‌رسد. بنابراین معلوم می‌شود که یک زن می‌تواند به درجاتی برسد که مقام بالاتری از همه مردان و حتی همه انبیاء داشته باشد یا در مورد آن مراتبی که در قرآن برای حضرت مریم(ع) آمده است این مسائل نشان می‌دهد که جنسیت در کمال انسانی هیچ دخالتی ندارد.

وی در مورد اینکه نوع نگاه فمینیستی به زنان چه تعارضی با نگاه اسلامی به مقام و جایگاه زن دارد، افزود: جریان فمینیسم یکجوری مثل جریان افراط گایی در مبارزه علیه نژاد پرستی شده است. یعنی حرکتی که از دوران قدیم مطرح بود که می‌گفتند رنگ سفید بر سیاه ترجیح دارد آن وقت عده‌ای پیدا شدند تلاش کردند بگویند اصلاً رنگ پوست و نژاد هیچ دخالتی در ارجحیت انسانها ندارند. اما عده‌ای پیدا شدند که گفتند نژاد سیاه بر سفید برتری دارد. در مورد حقوق زنان هم تلاشهایی قبل از دوره رنسانس بود که با این تفکر که زن کمتر از مرد است و تا حدودی هم به فهم آنها از کتب مقدس مربوط می‌شد و مرد را بر زن در جنبه‌های فکری و عقلی و حتی حقوقی برتری میداد مبارزه کردند.

این محقق و پژوهشگر حوزه علوم اسلامی یادآور شد: اما جریان افراطی فمینیسم این بود که تلاش کردند زن را از مرد برتر جلوه دهند. تا اینجا که زن را به جایگاه اصیل خودش برسانند خوب بود یعنی اینکه جنسیت را مبنای ظلم و ستم قرار ندهید و حقوق درست زنان را به آنها بدهید. اما افراط در اینکه زن بر مرد برتری دارد وزن از امتیازات و حقوق بیشتری از مرد برخوردار است اشتباه بود. اینکه شما براساس این فکر همه‌گونه آزادیهای جنسی را به زن بدهید. حالا مشاغل برابر و حقوق اجتماعی برابر بین زنا و مردان قابل دفاع است اما اگر به زن اعلام شود که شما به صورت مطلق در حوزه رفتارهای جنسی حتی به رغم داشتن شوهر آزاد هستید و بیایند در کنوانسیون رفع تبعیض مسئله را تا این اندازه تأکید کنند و حق فرزند داری یا نداری و یا سقط جنین و یا بسیاری از این مسائل که ابعاد اخلاقی و یا حقوقی دارد را به زن بدهند اینها درست نیست.

رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد عنوان کرد: بنابراین تفکر فمینیسم نه تنها زن را به جایگاه اصلی خودش برنگرداند بلکه با یک حرکت افراطی برای زن شأن و منزلتی قائل شد که هیچ عقل سلیم و فطرت سالمی زیر بار آن نمی‌رود. در واقع این تفکر از طرف بسیاری از کسانی که تفکر معتدلانه دارند مهجور مانده است.

نصیری در مورد اینکه برای رسیدن به وضعیت مطلوب زنان از نظر اسلام چه کاستی‌ها یی وجود دارد و چه کارهایی باید انجام گیرد هم بیان داشت: حداقل در دو مرحله باید کار کنیم. یک بعد نظری است یعنی مبناسازی و اندیشه‌سازی در این مورد

است. در این بخش هم رست عمل نکرده ایم. دلیلش هم این افراط و تفریط هایی است که در این سالهای اخیر در مورد زنان شاهد آن هستیم. اینکه میزان حضور زنان در جامعه باید به چه گونه ای باشد در سینما و تلویزیون و در موسیقی و تاتر و رسانه و فرهنگ و ورزش و ورزشگاه ها و دانشگاه ها چگونه باید باشند یک وقتی افراط و تفریط شد بعد دیدیم در هر دوره ای هر دولتی که حاکم شد راستگرا یا اصلاح طلب یا محافظه کار و ... هرکس با دید خود به مسئله زنان نگریست. متأسفانه یک چارچوب فکری منظم و روشمند منطقی نداشتیم که این تزلزلها ایجاد شد. بعد هم معمولاً موافقان و مخالفان به جان هم می افتند و ناراحتی پیدا می شود. نمونه اش هم در این یکسال اخیر در مورد بحث تک خوانی زنان یا حضور آنها در ورزشگاه هاست یا بحث حضور زنان در ورزش در میادین داخلی و خارجی بود که اینها مقداری به وضعیت زنان در بعد نظری بر می گردد که در بخش دوم باید حل شود.

رئیس مؤسسه معارف وحی و خرد تصریح کرد: در صورتی که بخش اول یعنی اینکه ابعاد نظری را حل نکنیم و دقیقاً مشخص نکنیم که الگوی یک زن مسلمان تا کجاست و تا چه مرحله ای است بخش عملی حل نخواهد شد. یعنی اول باید از بعد نظری وارد بعد عملی شویم و قوانین و حقوق را بر اساس مبانی نظری بچینیم. برای اینکه در بحث نظری دچار مشکلات هستیم یعنی به کلیات اکتفا کرده ایم و چارچوب ها را کاملاً شفاف سازی نکرده ایم در بعد عملی هم مشکل داریم. بنابراین ابعاد نظری مسئله وضعیت زنان بسیار حیاتی تر از ابعاد عملی آن است که باید حل شوند.